

Rozsudek Nejvyššího soudu ČSR ze dne 23.12.1987, sp. zn. 6 Cz 45/87, ECLI:CZ:NS:1987:6.CZ.45.1987.1

Číslo: 30/1988

Právní věta: Dohodu o hmotné odpovědnosti může pracovník platně uzavřít již v průběhu dne, který datem odpovídá tomu dni, kdy se pracovník před osmnácti lety narodil.

Soud: Nejvyšší soud České soc. rep.

Datum rozhodnutí: 23.12.1987

Spisová značka: 6 Cz 45/87

Číslo rozhodnutí: 30

Číslo sešitu: 9-10

Typ rozhodnutí: Rozsudek

Hesla: Náhrada škody zaměstnancem, Odpovědnost za schodek na svěřených hodnotách, Právní úkony

Předpisy: 65/1965 Sb. § 176 ods. 1

§ 11 ods. 2

§ 172 ods. 1

Druh: Rozhodnutí ve věcech občanskoprávních, obchodních a správních

Sbírkový text rozhodnutí:

Č. 30

Dohodu o hmotné odpovědnosti může pracovník platně uzavřít již v průběhu dne, který datem odpovídá tomu dni, kdy se pracovník před osmnácti lety narodil.

(Rozsudek Nejvyššího soudu ČSR z 23. 12. 1987, [6 Cz 45/87](#))

Po bezvýsledném rozhodčím řízení se žalující organizace žalobou domáhala na žalované pracovníci zaplacení částky 21 426,- Kčs. Uvedla zejména, že v její provozovně v T. byl zjištěn schodek za období od 2. 8. 1983 do 2. 8. 1984 ve výši 21 603,- Kčs, od 3. 8. 1984 do 3. 10. 1984 ve výši 8616,- Kčs a od

4. 10. 1984 do 31. 10. 1984 ve výši 1684,- Kčs. V těchto obdobích pracovaly v provozovně žalovaná jako vedoucí a další pracovnice M. N. jako její zástupkyně. Žalovaná svůj podíl náhrady dobrovolně neuhradila.

Okresní soud Plzeň-sever rozsudkem žalobu zamítl. Dospěl k závěru, že žalovaná za škodu neodpovídá, a to ani z důvodu hmotné zodpovědnosti podle ustanovení § 176 odst. 1 zák. práce, ani z

důvodu obecné odpovědnosti podle ustanovení § 172 odst. 1 zák. práce. Dohodu o hmotné odpovědnosti uzavřely v den svých osmnáctých narozenin, což však mohla učinit až po dovršení osmnácti let věku; uvedenou dohodu považoval proto soud za neplatnou. Žalující organizaci se také nepodařilo prokázat, že by jí žalovaná způsobila uvedenou škodu zaviněným porušením povinností při plnění pracovních úkolů nebo v přímé souvislosti s ním.

K odvolání žalující organizace krajský soud v Plzni svým rozsudkem potvrdil rozsudek soudu prvního stupně jako věcně správný. K nově najevo vyšlé okolnosti, že po skončení třetího inventarizačního období bylo ze skladů provozovny odvezeno větší množství znehodnoceného zboží, uvedl, že z ní nelze vycházet, neboť žalující organizace se nepostarala o stanovení výše škody, jež takto vznikla, a pro nedostatek důkazů nejsou ani předpoklady k tomu, aby výše škody byla určena odhadem ve smyslu ustanovení § 136 o. s. ř.

Nejvyšší soud ČSR rozhodl o stížnosti pro porušení zákona, kterou podal generální prokurátor ČSR, tak, že uvedenými rozsudky byl porušen zákon.

Z odůvodnění:

Podle ustanovení § 11 odst. 2 zák. práce může pracovník uzavřít dohodu o hmotné odpovědnosti jen po dovršení osmnácti let věku.

Před dovršením osmnácti let nemůže tuto smlouvu platně uzavřít ani pracovník, jenž dosáhl zletilosti např. uzavřením manželství s povolením soudu (srov. také Souhrnný rejstřík ke Sbírce soudních rozhodnutí a stanovisek 1949 - 1963, vydaný Nejvyšším soudem ČSSR v nakladatelství SEVT, Praha 1983, str. 656).

Dohoda o hmotné odpovědnosti (§ 176 zák. práce) by byla podle ustanovení § 242 odst. 1 písm. a) a § 11 odst. 2 zák. práce neplatná, jestliže by ji pracovník uzavřel před dovršením osmnácti let, tedy před nabytím zletilosti.

Tuto věkovou hranici zakotvuje také ustanovení § 8 odst. 2, věta první, o. z.; vykládáno je v praxi soudů tak, že občan dovršuje osmnáct let věku počátkem (v 00.00 hodin) toho dne, kterým svým číslem a měsícem odpovídá dni, kdy se před osmnácti lety

Není důvodu, aby pojem dovršení osmnácti let obsažený v ustanovení § 11 odst. 2 zák. práce by vykládán jinak. Proto pracovník může platně uzavřít dohodu o hmotné odpovědnosti již během toho dne, který svým číslem a měsícem odpovídá dni, kdy se před osmnácti lety narodil.

V důsledku odlišného právního názoru se soudy potom v projednávané věci nezabývaly odpovědností žalované za schodky (§ 176 zák. práce).

Nezabývaly se však zevrubně ani tvrzením o škodě vzniklé znehodnocením zboží. Bylo nutno ve smyslu ustanovení § 6, § 120 odst. 1 a § 153 odst. 1 o. s. ř. provést dostupné důkazy, na jejichž podkladě by bylo možné posoudit, zda tato škoda vznikla, zda je obsažena v částce 21 426,- Kčs a v jaké výši; tuto výši by případně bylo třeba stanovit za pomoci znaleckého posudku nebo odhadem podle ustanovení § 136 o. s. ř. Poněvadž potřebné důkazy zatím nebyly provedeny, je předčasné závěr, že výši škody, pokud vznikla znehodnocením zboží, nelze v důsledku postupu žalující organizace určit.

Jestliže by bylo zjištěno, popřípadě stanoveno, v jaké výši škoda vznikla a že je zahrnuta v žalované částce, bylo by nutné ji ze schodků vyloučit s odůvodněním, že odpovědnost žalované za tuto škodu by se řídila ustanovením § 172 zák. práce.

Soudy obou stupňů tedy v projednávané věci porušily zákon v ustanoveních § 6, § 120 odst. 1, § 136 a § 153 odst. 1 o. s. ř. a v ustanoveních § 11 odst. 2, § 172, § 176 a § 242 odst. 1 písm. a) zák. práce.